

Messu pääsiäispäivänä 5.4.2015 klo 10 Nurmijärven kirkossa. Teksti Mark. 16:1-8.

Jeesuksen ylösnousemus

1. Kun sapatti oli ohi, Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome ostivat tuoksuöljyä mennäkseen voitelemaan Jeesuksen.
2. Sapatin jälkeisenä päivänä an i varhain, kohta auringon noustua he lähtivät haudalle.
3. Matkalla he puhuivat keskenään: "Kuka auttaisi meitä ja vierittäisi kiven hautakammion ovelta?"
4. Mutta tultuaan paikalle he huomasivat, että kivi oli vieritetty pois; se oli hyvin suuri kivi.
5. Sisälle hautaan mentyään he näkivät oikealla puolella istumassa nuorukaisen, jolla oli yllään valkoiset vaatteet. He säikähtivät.
6. Mutta nuorukainen sanoi: "Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut kuolleista, ei hän ole täällä. Tuossa on paikka, johon hänet pantiin.
7. Menkää nyt sanomaan hänen opetuslapsilleen, myös Pietarille: 'Hän menee teidän edellänne Galileaan. Siellä te näette hänet, niin kuin hän itse teille sanoi.'"
8. Ulos tultuaan naiset pakenivat haudalta järkytyksestä vapisten. He eivät kertoneet kenellekään mitään, sillä he pelkäsivät.

Päivämme evankeliumi on kaikessa arvoituksellisuudessaan aivan viime vuosina alkanut kiehtoa minua aina vain entistä enemmän. Nykyisin ei enää juuri kiistetä sitä, että Markuksen evankeliumin 16. luvun hakasuluissa oleva aivan loppuosa (jakeet 9 – 19) on lisätty alkuperäiseen tekstiin paljon myöhemmin. Se puuttuu kaikkein varhaisimmista merkittävistä Uuden testamentin käsikirjoituksista, jotka ovat peräisin n. vuodelta 350 jaa aikaisintaan (codex Sinaiticus ja Vaticanus). Tehty lisäys on siis peräisin aikaisintaan 4. vuosisadan loppupuolelta jaa. Tekstin lisäämiselle on luonnollinen selitys. Se päättyy naisten haudalla käyntiin. ”Mutta nuorukainen sanoi: "Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. **Hän on noussut kuolleista, ei hän ole täällä.** ... Ulos tultuaan **naiset pakenivat haudalta järkytyksestä vapisten.** He eivät kertoneet kenellekään mitään, sillä **he pelkäsivät**” (Mark. 16:6, 8). Minusta tämä kaikkein varhaisimman evankeliumimme (hieman jälkeen 70 jaa; näin Udo Schnelle, *The History and Theology of The New Testament* (1998) s. 202) oikea Markuksen evankeliumin loppu on täysin johdonmukainen seuraus koko evankeliumin sisällöstä. Tämä sopii siihen, että Jeesuksen oppilaiden kerrotaan läpi koko evankeliumin epäonnistuneen ja tällä kertaa olikin naisten vuoro (Gerd Lüdemann, *Jesus after 2000 Years* (2000) s. 114). He eivät ymmärtäneet Jeesusta. He eivät vielä Jeesuksen eläessä sittenkään oikein tunteneet, kuka Jeesus oikeasti oli. Kaikilla opetuslapsilla oli ollut vääränlaiset odotukset, olipa sitten kyseessä Juudas, Pietari, kaikki muutkin opetuslapset ja nuo mainitut naiset.

Olen ollut erityisen mielissäni, kun löysin uskonpuhdistajamme Martti Luther aloitti yhden pääsiäissaarnan juuri tästä tekstistä. Mieleeni ovat painuneet sanat, joissa hän lausuu seuraavasti. ”Niin kuin olemme kuulleet Herran kärsimyksestä, että ei historian (*die Historie*) eikä kerrotun

historian (*die Geschichte*) tunteminen yksin riitä. Sen myötä ei niin ikään riitä, että tiedämme, kuinka ja milloin Herra Kristus on ylös noussut. vaan täytyy myös saarnata ja tietää sekä Kristuksen kärsimyksen että ylösnousemuksen hyöty ja tarkoitus. Nimittäin, mitä hän on meille sen myötä ansainnut. Sillä kun esillä on vain historia, niin se on hyödytön saarna, jonka paholainen ja jumalaton yhtä hyvin kuin juuri oikeat kristityt tuntevat, lukevat ja ymmärtävät. Sitä paitsi, kun saarnataan siitä, mitä apua siitä on, niin se on hyödyllinen, pelastava ja lohdullinen saarna” (Roths Sommerpostille 1526 WA 10.I.2. s.214 rivit 8-16; Luthers Sämmtliche Schriften XI. Evangelien-Theil der Kirchen-Postille, St.Louis,Mo. palstat 602-603). Aivan aluksi lausumani sanat historiasta ovat toki tärkeitä tietää, mutta olen Lutherin kanssa samaa mieltä siitä, että se ei yksin riitä. En siis puhu enempää Herramme Jeesuksen Kristuksen kärsimyksen ja ylösnousemuksen historiasta. En tahdo pääsiäisenä käyttää hyödyttömiä sanoja.

Aluksi herätän kysymyksen: Mitä uskomisen näihin pääsiäisen tapahtumiin merkitsee? Kristillisen uskon muotoutuminen voidaan jakaa karkeasti kolmeen kauteen. **Ensimmäistä kautta**, joka alkoi Jeesuksen toiminnan myötä, voidaan kutsua **uskon aikakaudeksi**, Sitä kesti vuoden 400 paikkeille. **Toinen kausi** alkoi 300 – 400 luvulla ja sitä kesti vuoden 1900 paikkeille. Tätä ajanjaksoa voitaneen nimittää **uskomusten aikakaudeksi**. Kolmantena ja toistaiseksi **viimeisenä kautena** on **Hengen aikakausi**, johon olemme olleet siirtymässä ja joka näyttää edelleen joka puolella maailmaa voimistuvan. **Uskon aikakautena** keskityttiin Jeesukseen uskomiseen. **Uskomusten aikakautena** puolestaan keskityttiin uskoon tai uskomuksiin Jeesuksesta. Nykyaikana, **Hengen aikakautena**, kristillinen usko perustuu kokemukseen Jeesuksesta. Erään tunnetun ajattelijan sanoin nykyisenä Hengen aikakautena ”**Usko kaivetaan haudasta, kun taas oppi tekee kuolemaa**” (Bass, Diana Butler, Christianity After Religion. The End of the Church and the Birth of a New Spiritual Awakening 2012 s. 109).

Papit ovat viime vuosiin asti tarjonneet vastauksia kysymyksiin Jumalasta, Jeesuksesta ja uskosta. Useimmiten **on oletettu, että opin kappaleet ja oppi tarjoavat oikean lähestymistavan**. Sen tähden kirkko ja sen papisto on erehtynyt puolustamaan oikeata, puhdasta oppia. Uskonto vastaa tällöin mitä – kysymyksiin: Mitä sinun pitäisi uskoa? Mitä kristityt uskovat? Nämä kysymykset ovat ajan myötä kuitenkin osoittautuneet kehnoksi sanomaksi ihmisille, vaikka **evangeliumin pitäisi olla kirjaimellisesti hyvä sanoma**. Ihmisten tapa kysyä mitä – kysymyksiä on nykyisin pikemminkin muuttunut kuinka – kysymyksiksi. Ketä me siis uskomme? Nykyisin pääosa hyvinvointivaltioiden ihmisistä vastaa tähän kysymykseen: **Katso, Google tietää ja tarjoaa oikean tiedon!** Ihmisillä ei enää ole ketään yksittäistä auktoriteettia. Eikä siihen enää kirkkoja tai pappeja

tarvita. **Ystäviltäkin on helpompi kysyä.** Elämme kokemuksen ohjaamina ja esitämme mieluummin noita kuinka kysymyksiä uskonnollisissa asioissa. **Siis kuinka uskoa?**

Muutokset uskomisessa ovat ajan kuluessa tapahtuneet vaivihkaa, lähes huomaamatta.

Uskomisen on tarkoittanut latinalaisessa kulttuurissa mielipidettä (lat. *opīnor*). Tämä ei ole meille tyypillisesti uskonnollista kieltä. Sen sijaan toista sanaa, joka tarkoittaa ”**asetan sydämeni johonkin**” tai ”**annan uskollisuuteni jollekin**” sanana, joka kuvaa uskonnollisessa mielessä ”uskomista” ja ”uskoa”. Niinpä Apostolinen uskontunnustus alkaa juuri tuolla sanalla **Credo** (lat.): ”Minä uskon”. Tuo sana on muokannut uskonnollisen kieleemme käyttöä. Keskiajalla esim. englannin ja saksan kielissä **uskominen** tässä mielessä on tarkoittanut suurin piirtein samaa kuin ”**rakastaminen**” (engl. *belove*; saks. *belieben*), siis jonkin asian tai jonkun arvostaminen, suuressa arvossa pitäminen tai rakkaana pitäminen. Tällöin **uskominen on luottamusta ja uskollisuutta** (Smith, Wilfred .Cantwell, *Believing: An Historical Perspective* 1977 s. 40, 70). Näin pääsemme raamatullisen kielenkäytön juurille. Heprean ja kreikan kielen uskomista tarkoittava sana (hepr. *emunaah*; kreik. *pistis*) on luottamusta ja uskollisuutta. Tällöin mitä – kysymykset osoittautuvat rajoittuneeksi. ”Uskomista” tarkoittava sana (hepr. *emunah*; kreik. *pistis*; lat. *credere*) suuntaa ajatuksemme kuinka – kysymysten äärelle. Kuinka osoittaa luottamusta ja uskollisuutta Jumalalle? Kuinka osoittaa luottamusta ja uskollisuutta Jeesuksen opetuksille, jota kautta luottamuksemme ja uskollisuutemme Jumalaa kohtaan arjen elämässä ilmenee. Tämä ajattelutapa edustaa Hengen aikakautta, jota nyt elämme. Kysymme: Kuinka voimme kokea Jeesuksen koko elämän: opetuksen, kuoleman ja ylösnousemuksen vaikutukset elämässämme? Nykyisessä uskontunnustuksessamme Jeesuksen elämä on vain välimerkki, siis pilkku syntymän ja kuoleman välissä (Robin R. Meyers, *Saving Jesus from the Church, How to Stop Worshipping Christ and Start Following Jesus* 2009 s. 207). Kuinka voimme kokea Jumalan arjen elämän keskellä? Kuinka pääsiäisen sanoma ja nämä asiat voisivat olla sinulle ja minulle tässä ja nyt hyödyllisiä, pelastavia ja lohdullisia?

Jeesus ei ole vain henkilöahmo Raamatussa tai muisto menneisyydestä. Hän on luetun ja julistetun sanan sekä ehtoollisen sakramentin myötä läsnä ylös nousseena Herrana ja Kristuksena, jolloin saamme kokea hänen läsnäolonsa hyödyllisenä, pelastavana ja lohdullisena voimana elämämme keskellä. Häneen voimme luottaa. Häntä kohtaan saamme osoittaa uskollisuuttamme. Tätä arjessa elävä usko merkitsee. Kristillinen elämä ei tässä mielessä ole vain uskomuksia Jeesuksesta. Se on Jeesuksen tuntemista, joka perustuu kokemukseemme Jeesuksesta, joka ilmenee luottamuksena ja uskollisuutena hänen opetuksilleen. Tällainen luottamuksemme ja uskollisuutemme perustuva usko ei voi myöskään koskaan pysähtyä ja jähmettyä paikalleen.

Ylösnoussut Jeesus on elävä Herra, joka saa mielemme alati levottomaksi. Sen tähden **saamme omassa elämässämme kokea pääsiäisen ihmeen lisäksi yhä uusia ihmeitä ja totuuksia**, joihin nojaamme. **Tällöin uskosi on samalla sinulle hyödyllistä, pelastavaa ja lohdullista.**

Päivämme tekstissä ihmisen kokemuksen kannalta merkittäviksi sanoiksi osoittautuvat: ”Menkää nyt sanomaan hänen oppilailleen, myös Pietarille” (Mark. 16:7a). Kuinka tämän kehotuksen seurauksena mahtoivatkaan opetuslapset ja Pietari ilahtua? Varsinkin Pietari, jota varmasti painoi se uskollisuuden ja luottamuksen puute, joka oli käynyt ilmi siinä, että Pietari kielsi ratkaisevalla hetkellä rakastamansa Jeesuksen. Näiden sanojen perusteella on syytä kokea, että Jeesus oli paljon innokkaampi lohduttamaan Pietaria kuin rankaisemaan häntä. Markuksen evankeliumin mukaan Jeesus oli yhä uudestaan yrittänyt kertoa oppilailleen tulevasta omasta kärsimyksestänsä ja kuolemastansa, mutta he eivät ymmärtäneet, mitä Jeesus yritti heille arvoituksellisin sanakääntein sanoa. Jeesus osoittautuu meille loppujen lopuksi tieksi, jolla hän luottaa meihin ja osoittaa uskollisuutensa meille suuren tappion hetkellä. **Eikö tämä ole hyödyllinen, pelastava ja lohdullinen sanoma?**

Niinpä Jeesuksen sanomassa on paljon arvoituksellista, mutta ”Hän tulee luoksemme tuntemattomana ja nimettömänä, niin kuin hän lähestyi järven rannalla niitä ihmisiä, jotka eivät tunteneet, kuka hän oli. Hän sanoo samat sanat: Seuraa minua! Ja esittelee meille tehtävän, joka täytyy suorittaa aikanamme. Hän käskää. Ja niille, viisaille tai tyhmille, jotka tottelevat, hän tulee ilmestymään **niissä asioissa, joita he voivat hänen yhteydessään kokea** - rauhan, aikaansaannosten, taistelujen ja kärsimysten keskellä - ja he tulevat kokemaan selittämättömänä salaisuutena, kuka hän on” (Albert Schweitzer, Geschichte der Leben-Jesu-Forschung 1984 Stuttgart s.630).

Näistä usein toistamistani Albert Schweitzerin sanoista näemme, kuinka tärkeitä on nykyihmiselle kokemus yhteydestä Jeesukseen. Tämä kokemus ilmenee luottamuksemme Jumalaan ja Jeesuksen esikuvan seuraamiseen ja uskollisuutena Jeesuksen sanomalle Jumalan valtakunnasta, joka ilmenee aina silloin tällöin elämämme arjen keskellä. Jeesuksen seuraaminen ei siis ole oikean opin tai opin kappaleiden seuraamista. Jeesuksen seuraaminen ei ole myöskään vain uskomuksia Jeesuksesta, joita pelkkä historia tai edes pelkät historian kertomukset meille välittävät. Pikemminkin Jeesuksen seuraaminen on kokemuksemme elävästä yhteydestä Jeesukseen. Jotakin tästä yhteydestä saamme kokea tänäänkin ehtoollisen vietossa, luetuissa Raamatun teksteissä ja julistetussa sanassa. Kokemuksemme Jeesuksen seuraamisesta omassa elämässä ilmenevien

”rauhan, aikaansaannosten, taistelujen ja kärsimysten keskellä” tuottavat nuo alussa mainitsemani hyödyllisen, pelastavan ja lohdullisen sanoman. Se kantakoon meitä vielä pääsiäisen jälkeenkin elämämme arjessa.

Pääsiäisen sanoma ylös nousseesta Jeesuksesta sisältää elämämme toiveikkuuden ja lohdullisuuden. Ei ole enää niin tärkeitä kysellä, mitä uskomme Jeesuksesta, mitä uskomuksia meillä on Jeesuksesta, mitä opinkappaleita uskomme tai mitä kenties on se oppi, jota tahdomme seurata. . Näin kristillinen usko kasvaa lapsen uskosta kohden aikuisempaa uskoa, kohden suvaitsevaisuutta. Tänä Hengen aikakautena on osoittautunut tärkeämmäksi kysellä: Kuinka koemme uskon mielekkyyden elämän arjessa? Kuinka itse kukin meistä ajattelee Jumalasta? Kuinka koemme yhteyden toinen toiseemme? Kuinka elämme Jeesuksen sanoman todeksi? Kuinka uskomme Jeesukseen? Kuinka siis seuraamme Jeesusta? Tässä ei auta pelkkä kirjanoppineisuus. Luottamuksemme Jeesukseen ja uskollisuutemme hänen rakkauden, armon, anteeksiantamuksen ja sovituksen sanomalle on perusta kristilliselle uskollemme, joka ei voi vain pysähtyä ja jähmettyä paikalleen. Ylösnoussut Jeesus on elävä Herra, joka saa mielemme siis alati levottomaksi. **Saamme omassa elämässämme kokea pääsiäisen ihmeen lisäksi yhä uusia pienempiä ja suurempia ihmeitä ja kristityn elämään liittyviä oman aikamme ja elämän totuuksia.** Amen.